

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben:
 Vidéken:
 Egy hóra.
 Negyedévre

Felolvasó szerkesztő:
NY. MÓRICZ PÁL
 Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
 Plac-utca 47. és 49. szám.

A házszabályrevízió.

Csend volt az egész hosszú nyári szünet alatt. Egy-két lap úgy tett az obstrukció szelével, mint a tréfálózó pásztorfiu a farkassal: tele tudóvel kiáltotta: „Jön a farkas! jön a farkas!” A farkasnak hire-hamva sem volt. Alig választott el pár nap a Ház megnyitását s a „farkas” helyett beleütött a mennydörgős mennykő politikai közéletünkbe. Beleütött pedig gróf Tisza István nyílt levelével.

Senki sem gondolt rá. Nem. Mert időszerűtlen, szükségtelen volt.

Már most az összes politikai körök napok óta az a kérdés foglalkoztatja: mit akar a házszabályok szigorításával elérni Tisza István? Az összes ellenzék nézete abban kögül ki, hogy Tisza István egyszer s mindenkorra lehetetlenné akarja tenni az ellenzék komoly parlamenti küzdelmét és ellentállását. Amint nyílt levelében ő maga jelzi, a budgetet és a normális ujoncz-szállítást akarja lehetővé tenni.

Azok, akik Tisza István egyéniségét ismerik, tovább mennek. Egyesek még igen jól emlékeznek arra, hogy Tisza István már akkor, amidőn a

Bánffy-kormányzás végnapjaiban a pártközi bizottság átdolgozta a képviselőház szabályait, gróf Tisza István már akkor erélyesebb rendszabályokat óhajtott életbeléptetni. Nevezetesen ő több hatalmi jogkört akart biztosítani a képviselőház elnökének a zajongókkal és rendzavarókkal szemben. Ő, ha jól emlékszünk, a házelnök rendelkezésére bizonyos testőrség-félét óhajtott adni, melylyel az elnök a Ház tekintélyét lett volna hivatva megvédeni. E tervet akkor a pártok bizalmi férfiai nem fogadták el.

Bánffy idejében volt gróf Tisza Istvánnak az az eszméje s ha jól tudjuk, ezt indítványozta is Bánffy Dezsőnek, hogy ha szükséges, oszlassa fel a képviselőházat rövid időközökben egymásután kétszer. Ha a szükség úgy hozza magával, oszlassa fel *háromszor*. E terv mellett azonban egyedül báró Fejérváry Géza, akkori honvédelmi miniszter foglalt állást. A Bánffy-kabinet többi tagja ellene volt Tisza István e tervének.

No az köztudomásu, hogy gróf Tisza István miniszterelnöki kinevezésénél Fejérváry Géza nagyon is közrejátszott

Már most, ha a csendes, békés

időt tartotta gróf Tisza István czélszerűnek arra, hogy a harci riadót megfujja s a keztyűt odavesse az ellenzék elé, akkor el lehetünk rá készsülve, hogy ő most el fog menni a végletekig.

Miért? Mert Bécsben látják azt, hogy nyolcz esztendő óta a kiegyezés Ausztria és Magyarország között normális eszközökkel, alkotmányos uton nem volt megköthető.

S miután Ausztriában az alkotmány már hosszabb idő óta nem fungál, a kiegyezést lehetetlen megkötni s mi hamarosan átsiklanánk az önálló gazdasági berendezés és külön vámterületre.

Már pedig ezt meg kell akadályozni minden áron. Nemcsak ezt! De Magyarországot egyszerűen az osztrák örökös tartományokkal egy nivóra kell helyezni. Ugyanazon sakkhuzás előtt áll napjainkban Magyarország, mint Anglia. Az angol államférfiak is így tettek 1804-ben Irországgal, amidőn az irországi parlamenttel szavaztatták meg Irország beolvadását Angliába.

Ezért kell a házszabályrevízió. Ezért szükséges a magyar képviselőháznak a szárnyait teljesen lenyirbálni. Ezért szükséges a nemzetet költségve-

Az öreg kastély titka.

Nagyváradtól alig pár kilométer távolságra, az egyik kis község határában százados, vén kastély emelkedik, amely egy külföldön tartózkodó gróf tulajdona. A hatalmas kastély, melyet még Leopold császár idején építettek, hatalmas falakkal van körülvéve, de mind a hatvankét boltíves szobája üresen áll, csakis a földszinten lakik a tulajdonos megbízottja, ki a kastélyra őrködik. De nem igen van, mi fölött őrködjek, mert a régi szuette butorzatot úgy sem igen fényesíti a környék becsületes oláh lakói részéről veszedelem, meg azután a kastélynak olyan félelmetesen kísérteties hire van, hogy drága pénzért sem lehetett embert kapni arra, hogy naplemente után lábát a kastélyba betegyje.

A nyár közepe táján a nagyváradi állomásról egy fiakker érkezett a kastély elé, s abból egy beretváltképű, rendkívül elegánsan öltözött ur szállott ki s egy levelet adott át a felügyelőnek, melyben a gróf azt parancsolja s tudatja a gondnokkal, hogy a legközelebbi napokban egy ur érkezik a kas-

télyba, akinek szabad kezet kell engedni minden akarata részére, de föltétlen parancsa, hogy senkinek a látogatásról se ne beszéljen, se annak dolgába bele ne avatkozzék.

A kastély felügyelője a küldött előtt kijelentette, hogy a parancs értelmében tessék rendelkezni. S az ismeretlen rendelkezett is. Váradról butorokat, szőnyeget, szakkácsnét hozatott ki a kastélyba, úgy hogy mikor a jelzett vendég, egy lefátyolozott nő kíséretében megjelent, — az Erdély felől jövő gyorsvonaton érkezett — remekül berendezett kastély s kitünő konyha várta őket.

A felügyelőnek csak tetszett a dolog, különben is az ura parancsára történt, a gyanu árnyéka sem fért lelkéhez.

Az ismeretlen, de a felügyelő szerint nagyurinak látszó pár ki sem mozdult a szobából, sem hozzájuk nem jött senki, legalább nappal a rendes körülmények között nem, de mint a felügyelő most elmondta, minden éjjel úgy hallotta, mintha sok férfi és nő valami idegen nyelven hangosan beszélné-

nek s gyakran nagy multság lármája is hangzott. Mint e sorok írója megtudta a nagyváradi bérkocsisoktól, gyakran hoztak előkelő kinézésű urakat és hölgyeket úgy az erdélyi mint az alföldi vonatról a kastélyba.

De a sok mindenféle dolog a felügyelő előtt rejtélyes és titokzatos kezdett lenni, s egy alázatos levelet intézett a grófhoz, a melyben megírta a történeteket. A levélre nem érkezett jó sokáig válasz, mikor időközben a felügyelő meglepő fölfedezésre jutott. Ugyanis a postán gyakran érkezett levél, csomag a kastély részére — de mindig csak a beretvált képű ur nevére czimezve, ki a komornyik volt. Egy összetépett levélboríték került a felügyelő kezébe, ki nagy ámulására s megdöbbenésére valami nagy rangot jelenthető koronás jelvényt látott azon. Mint ma aztán e sorok írójának meg is mutatta, a borítékon a román királyi monogram volt francia nyelvű körirattal.

Nemrégiben egy szép reggel kocsikat rendeltek ki Váradról, s úgy az ismeretlen pár, a mint a komornyik elhajtattak, gyorsan elbucszva a felügyelőtől, kik a dolog már kétségbeesített, s rémület felé hajtott

Sokan tudják már! hogy a GERŐ áruházában a legelegánsabb uri ruhát a legolcsóbban lehet vásárolni?

DEBRECZEN, Placz utca 47. sz. a Dréher sörcsarnok kapuja mellett (az „Emke” kávéházzal szemben.)

tési jogától s katonamegajánlási, ősi alkotmányában gyökerező jogától megfosztani.

Ezek nagy, alkormányjogi kérdések. S ezeket összevetve a küszöbön álló, megoldatlan gazdasági kérdésekkel, ösztönszerűleg az a kérdés villan meg agyunkban: nem-e volna legcélszerűbb ezekben a vitális, a nemzet életérdekeibe vágó kérdésekben a nagy nemzeti közvéleményre appellálni s új választásokat elrendelni?

Döntsön a nemzet! Ő van hivatva sorsa fölött intézkedni!

Hentaller Lajos,
országgyűlési képviselő

Országgyűlés.

(1904. október 12.)

Tisza István gróf kormányelnök az ülés előtt bejegyezte indítványát, hogy a Ház a házszabályok revideálására 21 tagu bizottságot küldjön ki.

Pont tizenegyedfél óra volt, mikor az ülést megnyitották.

Elnök: **Perczel Dezső.**

Hertelendy László jegyző felolvassa az indítványkönyvet.

Tisza István gróf kormányelnök indítványt jegyzett be a házszabályok módosításának előkészítése céljából bizottság alakítása tárgyában.

Halljuk az indítványt! — követeli az ellenzék.

Rákosi Viktor (felolvassa:) Indítvány. Határozza el a Ház, hogy huszonegy tagból álló bizottságot választ a házszabályok módosítására vonatkozó javaslat kidolgozására.

Elnök: A megokolás napirendre tűzése iránt a Ház annak idején határoz. Az interpellációs könyvet olvasták fel. Bethlen Balázs a takarmányhiányról, Ugron Gábor a rákosi pályaudvari vonatjáratokról jegyzett be indítványt. Megokolások az ülés végére maradt. A napirendre tértek át. A miniszterelnök átíratára a kvótára vonatkozó királyi döntés tárgyában.

Babó Mihály ellenszól és nem veszi tudomásul a döntésről való jelentést, mert törvénytelen.

Rakovszky István szintén ilyen értelemben tesz rövid nyilatkozatot.

De most jött igazán a meglepetése. A gróf egy északtengeri fürdőből küldött egy laikus táviratot: „Valószínűleg álmodta a tiszt ur az elmondott mesét. Én semmi féle levelet nem írtam, a dologról nem tudok”.

A levél vétele után a felügyelő a rendőrséghez akart fordulni, mikor egy reggel két ur érkezett a kastélyban, az egyik katonatiszti ruhában, s a megdöbbsent felügyelőt megrémítették, hogy ha már elég balga volt a történetekhez segédkezet nyújtani, ne merjen most már senkinek beszélni a dologról, mert az az ismeretlen ur... főherceg volt. S itt megnevezték az illető főherceget, kinek gálans ügyei elég dolgot adtak már az udvarnak.

A felügyelő most már azt sem tudta, hogy vajjon az ördög volt-e a lakója s hallgatott. Igen ám, de megjelent számlával a butorkereskedő, s után nyomban egy légió kereskedő, kik az ismeretlen párnak egész nyáron szállították hiteibe a portékát. A felügyelő táviratozott a grófnak, ki nemsokára megérkezik.

S a dolog talán kiderül, hogy mi történt itt? Egy gálans eset, vagy pedig egy zseniális rablókaland.

Ugron Gábor szintén nem veheti tudomásul a jelentést, mert a döntés a törvényes alapot nélkülözi. Ausztriában megkerülik a törvényt, módot az ottani törvényhozásnak nem adnak, hogy a kvóta törvényhozásilag elintézzék, mi pedig hozzájárulunk ahhoz, hogy Ausztriában továbbra is kijátszák a törvényt. Ez csuf szerep. Erre nem vállalkozunk. Ott, a hol beleszólásunk van, követeljük, hogy Ausztriában alkotmányosan intézzék el a dolgokat. Ausztriában a népszuverenitását kijátszották. Vásári komédiába való dolgokat cselekszik ott a kormányzat. Pedig az 1867. XII-ik törvényzik ott is teljes alkotmányosságot köt ki. (Hajszolás.)

Tisza István gróf kormányelnök válaszul a kifogásokra. Ha valaki, úgy ő sajnálja leginkább a kényszerhelyzetet. De hogy ilyen kényszerhelyzet támadt, annak nem mi vagyunk okai. Már az is szomorú, hogy ilyen kérdésben a felső király döntéséhez kell folyamodnunk. De törvénytelenég ebben nincs. Nézzük a törvényt, amely azt mondja, hogy ha megegyezés nem jönne létre, akkor a király dönt. Mi teljes bizonyossággal tudtuk, hogy Ausztriával megállapodásra nem jutunk, cselekedünk tehát úgy, a hogy a törvény előírja. A mi Ausztriában történt, az az osztrák alkotmány határában belől történt. Semmi kifogást mi erre nem tehetünk. A durva hangot pedig, amely egy velünk barátságban levő állammal szemben itt használtak, visszautasítja. És csodálja, hogy éppen azok támadják az osztrák alkotmányt, akik idehaza az obstrukcio intézményében nemzeti palládiumot látnak. (Nagy tetszés a jobboldalon.)

Rakovszky István a törvényre hivatkozik ismét, kimutatandó, hogy a döntés nem a törvény szellemében történt.

De a Ház a jelentést tudomásul vette. Az állami számszék jelentését Magyarország és Horvát-Szlavonországok közt 1900 ban és 1901-ben történt leszámolásról vita nélkül vették tudomásul.

Ezután a rendőri bejelentési intézmény életbeléptetése dolgában a belügyminiszter jelentése következett.

Lengyel Zoltán kifogásolja, hogy ilyen régi dologban nem újra osztják ki ezt a jelentést.

Elnök: A kiosztás megtörtént, a nagy irodában is kapható jelentés és itt is van.

A jelentést a Ház tudomásul veszi vita nélkül, valamint a „Mlinski Ottok” szavai szigetnek átkezeléséről szóló jelentést is. A kereskedelmi miniszter hét rendbeli jelentése következett a vasárnapi munkaszünetéről. Tudomásul vették. A tientsini konzulátusról szóló jelentés sem keltett vitát. És ezzel a napirend kimerült.

Elnök a holnapi napra tesz előterjesztést. Holnap ne tartson a ház ülést, péntekre pedig az olasz provizoriumot tűzzék napirendre.

A Ház ilyen értelemben határoz. Délben szünet következett, a mely után az interpellációkra tértek át.

Bethlen Balázs gróf a földmivvelésügyi miniszter intéz kérdést, milyen intézkedést tett a takarmányhiányból származott bajok orvoslására.

Tallian Béla miniszter nyomban válaszolt, a dolog fontosságára tekintettel. Mondja a kormány intézkedéseit, a baj orvoslására, de kijelenti előre, hogy az akció teljesen befejezve még nincs. Május 28 án utasította az összes gazdasági tudósítokat, hogy tegyék meg a takarmányról jelentéseiket. A jelentések beérkeztek és meglehetősen aggasztó képet nyújtottak. A főispánok is tettek jelentést, a mire a kormány kiadta a takarmánytilalmat.

A késő nyár folyamán azonban a helyzet javult az esőzések nyomán és a legeltetés is megindulhatott. *Általános takarmányinségről sincs és nem is lehet, ezt*

jelentheti most és a bajon, hogy jelentékenyen kevesebb a takarmány kormányintézkedésekkel segíteni lehet. A kincstári erdőben az álom és lombszedés díjtalanra tétetett, a községi erdőben pedig ötven százalék az árkedvezmény. A minisztertanács határozatából kifolyóan pedig takarmányt, tengerit és burgonyát szerzett be a kormány, hogy milyen áron az nem tartozik ide. A kormány készpénzsegélyt nem adhat, ott azonban, a hoi szükség állott be, közmunkák adásával segít a kormány. Ez iránt legközelebb törvényjavaslatot terjeszt a Ház elé. Előre jelzi, hogy a kormány elegendő nagy mennyiségű munkát fog teljesíteni. Ott pedig, a hol nem állami munkáról van szó és pénz a kiviteltelhez nincs, a kormány szívesen ad pénzbeli előleget. Ezenkívül, a hol szükség van és ahol nagy a drágaság az ellen a munkások élelmére állami élelmiszer raktárakat kész felállítani, hogy a kizsárolás ellen őket megvédje.

A takarmány szállítására kedvezőbb vasúti tarifákat léptet életbe. Továbbá megkereste a pénzügyminisztert, hogy a mezőgazdasági szeszgyárak a moslék-felesleget eladhassák. A kormány méltányosság határain belül mindazokat az intézkedéseket, melyek a kiscgazdák felsegítésére még alkalmasok, meg fogja tenni.

Az interpelláló és a Ház a választ tudomásul vette.

Ugron Gábor a kereskedelmi miniszterhez intézett interpellációt a rákosi vonat kisiklás miatt, mely Szolnok felé egy napon túl megszakította az összeköttetést s erről a fővárosi pályaudvarokról elutazó közönséget nem értesítették.

Hieronymy Károly kereskedelemügyi miniszter a legszigorubb vizsgálatot helyezte kilátásba.

Ezzel az ülés véget ért.

Vármegyénk és vidéke.

Tűzoltó zászlóavatás

Hajdudorogon.

A hajdudorogi önkéntes tűzoltó egyesület vasárnap rendezte új zászlójának felavatási ünnepélyét, melyen a debreczeni társaság kivételével a közel és távolból számos tűzoltó testület képviseltette magát küldöttségével. Ott voltak Nánásról Berencsi Gyula főparancsnok 20-ad magával. Tiszalók, Polgár, Kaba, Ujfehértó, stb. Földesről Koroknay, Barna János, Major M. oszt. parancsnok. Nánásról Brassai Károly gimnáziumi tanár.

Az ünnepély a vendégek fogadásával, zenés felvonulással vette kezdetét. Tíz óra után a templom előtt felállított emelvényre vitték a vörös damaszt selyem lobogót, hol Ujhelyi főpap alkalmi beszédet mondott s a zászlót megszentelve átadta a zászlóanyának.

Farkas Győzőné Orosz Józsa zászlóanyja, a fehérbe öltözött hajduszinü kokárdás koszorusleányok segédkezése mellett felszalagozta és megkoszoruzta a zászlót, melyet zenés körmenettel a városház udvarára viték át, hol a szögbeverés ünnepsége kezdődött.

A közgyűlést a lobogó hosszú asztala fejénél Farkas Győző alelnök nyitotta meg; majd az iparos dalegyet a tetszős megnyitó beszéd után a Hymnust énekelte el és kezdődött a zászlószögek beverése.

Farkas Pál egyleti elnök József királyi főherceg aranyszögét verte be, kit erre a főherceg szép levélben bizott meg. Azután a koszorusleányok élén a zászlóanyja, Farkasné Orosz Józsa emelte fel a kis kalapácsot. Követték a koszorusleányok: Tóth Ilona, Holis Ilona, Görög Vilma, Kassay Irén, Kovács Erzsébet, Kovács Szeréna, Felmajer Erzsébet,

Sztankovics Mari, Szücs Margit, Tóth Mari, Oláh Géza, Miglecz Erzs, Lipeczky Kata, Kovács Giza stb., kik a csinos kiállítású aranyozott szöveget mindannyian verses felmondások kíséretében kalapácsolták be a zászló nyelbe.

Utánuk Posgay Imre egyleti titkár a testületeket szólította fel betűrendben, kik képviselőik személyében sorba járultak a kalapács nyeléhez. Folytatták a szegbeverést. Rákosi Viktor és neje országgyűlési képviselő megbízásából Brassay Károly tanár, Firczak Gyula ungvári püspök megbízásából Lengyel Endre vikárius, szt. györgyi prépost, Fekete Sándor szoboszlói polgármester nevében Tóth Pál m. b. t. Petreczky Jánosért Szabó Elemér stb. városok, községek, hatóságok, egyletek, testületek stb. stb. notabilitások: Nemes Zoltán, Orosz Endre, Lengyel Endre, Ujhelyi Andor, dr. Dömötör József, dr. Rittersporn Miklós, Benke László, Kiss Sándor, Papp Lajos, Brassay Károly, Fodor Benő, Bellovics Gyula, Lelesz György, Orosz Péter, Wohl Adolf, Herz Jakab, Harsányi Dezső és Károly, Révész Mihály, György és András, Lengyel János, Bajer György, Blaha Viktor, Kovács István, Korpos László, Varga János, Oláh Imre, Szepessy Sándor, továbbá a kereskedő, az iparos osztály mind betűrendben s az előkelőbb polgárság, mintegy harmadfélszázán.

A zászlósögek beverése után következett sorrend szerint az érmek kiosztása dr. Óváry Lipót orsz. tüzoltó szöv. elnök igazolványa kapcsán. Szolgálati, illetve 15 éves működési érmet kaptak: Küzmös József, Szél Sándor, Ancsán János, Sztankovics György, Menyhárt József, Krausz Ignác, Mihay János. Tíz éves működési éremmel lettek feldiszitve: Tóth Mihály, Petkó Mihály, Beri György, Baksay Sándor. Öt évi működési érmeikkel: Balog Antal, Felmajér József, Puky Sándor, Petrus Mihály, Nanó Imre, Kerékgyártó M., Tóth József.

Ezek után Farkas Győző alelnök köszönetének kinyilvánítása mellett berekesztette a diszgyűlést és a tüzoltók Koczog István alparancsnok jeladására sorakozván s Farkas Pál elnök előmondására letettek a piros selyem zászlóra a fogadalmi esküt.

Majd disz-felvonulás is volt és egy óratájt diszlakoma a Szücs Mihály jöhrű Novella-vendéglőjében. A százötven terítékű lakomán az első felköszöntőt Lengyel Endre prépost, püspöki vikárius mondta a királyra, majd azután József királyi herczegre, mint az orsz. tüzoltó szöv. fővédnökére. Felköszöntőt mondtak még: dr. Loóg Béla, Küzmös József, mint legöregebb tüzoltó, dr. Dömötör József, Farkas Győző, Szabó Elemér, Nánási István, Ritoók István, Brassay Károly, Berencsy Gyula, Szepessy Sándor, Tóth Lajos, Rajk Imre, Ancsán János, Lelesz György stb.

Este 8 órakor táncvigalom volt. A szép sikerű mulatságon többek között résztvettek: Farkas Győzőné, dr. Dömötör Józsefné, Kömerling Jánosné, Kiss Sándorné (Debreczen), dr. Loóg Béláné, Szabó Elemérné, Farkas Gézáné, Papp Lajosné, Tóth Lajosné (Nánás), Fejér Györgyne, Oláh Imréné, Vizer Béláné, dr. Rittersporn Miklósné, Wohl Adolfné, Szél Sándorné, Ancsán Jánosné, Szücs Mihályné, Szücs Margit, Holis Ilona, Görög Vilma, Tóth Ilona, Tóth Mariska, Kovács Szeréna, Kovács Erzsike, Kovács Giza, Sztankovics Mari, Felmajér Erzs, Korpos Lászlóné, Höflinger Teréz, Kassay Irén, Tóth Dánielné, Tóth Juliska, Gyuró Imréné, Baloghi Kristina, Miglecz Erzs, Oláh Gizella, Jónas Ilona, Oláh Gizike stb. Az egyleti célra belépődijukat felülfizették: Szabó Elemér, Farkas Pál, Farkas Geza, dr. Loóg Béla, dr. Rittersporn Miklós, dr. Dömötör József, Wohl Adolf, Tóth Lajos, Major Mihály (Kaba), Szél Sándor, Miglecz Antal, Aranyos István, Farkas Győző, Kob-

zos László, Benke László, Ujhelyi Andor, Lengyel Endre. A mulatság reggelig tartott. A francia negyest ötven pár táncolta.

Választások. Kédden három választás volt a városnál. A választógyűlésen Rásó alispán elnököt, aki a motor késése folytán csak 11 óra felé érkezett meg. Adóellenőrnek egyhangulag Galaczi Imre irnokot választották, helyére pedig irnokul titkos szavazással Varga Géza végrehajtót, ki 79 szavazatot kapott a Papp Istvánra adott 58 szavazattal szemben. Ugyancsak titkos szavazással választották meg ifj. Kövér Pált erdőgazdának, 72 szavazattal, a melynél másik két jelölttel szemben 9 az abszolút többség.

A hajduböszörményi szüret, mint onnét írják, mennyiségileg s minőségileg eddig elég kielégítő. A must ára 6—10 krajczár. Vevő is van elég. Érdekes, hogy a híres bortermő Vilagosra is sok mustot szállítanak innen.

Mi az ujság?

Negyedmillió kártyavesztés. A bécskai nábob fia, Dungyerszky György most egy esztendeje Szaczellary György országgyűlési képviselővel bakarát játszott. A játék, melyet a Báthory kávéházban kezdtek s egy magánlakáson folytattak, azzal végződött, hogy Dungyerszky háromszázegyszer ezer koronát vesztett. Ez a kártya-affér annak idején nagy port vert föl s a sajtót is napokon át foglalkoztatta. Az öreg Dungyerszky ugyanis vonakodott a fia kártyaadósságát kifizetni s inkább jótékony cézúra fordította az összeget. A fia pedig, hogy elejét vegyn a társadalmi téren rá hártható kellemetlenségeknek, leköszönt tisztí rangjáról s szanatóriumba ment. Ez az eset a jövő héten kerül a büntetőjársbiróság elé. Dungyerszky Györgyöt s Szaczellary Györgyöt, továbbá Morvay Ferenczet, a Báthory-kávéház tulajdonosát és Szémán Károly főpinczért tiltott szerencsejáték által elkövetett kihágásért fogja felelősségre vonni.

Halálra ítélt nő. A hamburgi országos törvényszék esküdtbirósága — mint Hamburgból jelentik — nagy feltűnést keltő ítéletet mondott az emberi érzéseiből és emberi méltóságából kivetkőzött asszony fölött. A nő angyalcsinálás miatt került a sorompók elé és ötszörös gyermekvilkossággal hamis esküre való felbujtással és hitvesgyilkossággal volt vádolva. Az esküdtek bünösnek mondták lelkiismeretük és meggyőződésük szerint az asszonyt, míg a hitvesgyilkosság vádjá alól fölmentették. Wiese Erzsébet a neve a nőnek. Szülésznő volt és mint ilyen mindenféle tanácsokat adott a szülőknek, amelyek azokat bünre csábították. A tárgyalás öt napig tartott, melynek során kiderült, hogy Wiese Erzsébet rendszeresen foglalkozott angyalcsinálással. Őt esetben rábizonyították az angyalcsinálást s ezekben az esetekben oly brutalitással járt el, hogy az esküdtek enyhítő körülményeket sem kívántak alkalmazni. A törvényszék ennek folytán Wiese Erzsébetet halálra ítélte. Az elítélt asszony minden megindulás nélkül fogadta az ítélethirdetést. Németországban igen nagy ritkaságszámba megy, hogy egy nőt halálra ítélnék.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 15. Bérlet 11-ik szám (B) Debreczen, csütörtökön 1904. október 12-én harmadszor

Bizáncz.

Színmű 3 felvonásban. Irta Herczeg Ferencz. Holnap, pénteken, október hó 14 én, bérlet 12-ik szám „C“

Az eleven ördög.

Vig operette 3 felvonásban. Bayard után át-dolgozta Deréki. Zenéjét szerzé Konti József.

A lányok színházat játszanak.

— Iskolai jelenet. —

A főváros egyik igen előkelő intézetében történt. Mondjuk, hogy valamelyik felsőbb leányiskolában, amelynek egyik növendéke nyomtatvány felét mutogatott társainak, akik azon nagyon, de nagyon derültek. Pedig ártatlan volt, ami azon a kártyalapon nyomtatva volt. Az volt rajta, hogy S. Zs. ur és neje örömmel jelentik, hogy fiok született, akinek a keresztelőjére tisztelettel invitálják X—Y urat. A nyomtatvány minden kétséget eloszlatott az ujszülött felekezete iránt. Mert az is ki volt nyomtatva rajta, hogy a koma kés alá kitarja majd a nyolcznapos reménységet.

A nyomtatvány tulajdonosának kacagató ötlete támadt. Azt indítványozta, hogy játszá el a csecsemő élet történetét születése első percétől keresztelőjéig. Az ötlet nagyon tetszett. Idő is telt rá, mert a tornatanár ur egy óra multán érkezik csak. Az egyik felsőbb hölgy eljászotta a mama szerepét, a másik a madamét, a harmadik ama skalpozoét, akit ritualis legénynek neveznek. A kisedet kitélt a szivacsból és a törülköző kendőből.

A színjátékot harsogó hahota közben végig játszották. De akadt a vigjátéknak árulója, aki a borzalmas esetet az igazgatónak jelentette. A tanári testület maga elé czitálta a szerzőt és kurtán bánt vele. A szegény leánnyal, a ki a sedes előtt ártatlan orczával mondogta el az esetet, ugy amint mi megirtuk.

A tanár drámai életet él. Tehát nem tűrheti a vigjátékot. A leányt, egy dugszagdag volt ékszerész gyermekét, egyhangu határozattal kitiltották az iskolából.

Vajjon megkönyörül-e a leányka sorván a kultuszminiszter, a ki most bírálja az ezt a felsőbb leányiskolai szenzációt? Haj! Ez a mai szinpad levője és mindenív beférkőző szelleme a — léhaság . . .

Fatnicza. Az este került először színre igen gyenge előadásban. Rózsa Lili tulságos ambíciójában szerepét ismét agyonjátszotta. Faragó elbizakodottsága már-már szinte bántóvá válik. Arról — a debreczeni színházban ujabban meggyökeresedő szokásról: a szerep nem tudásról már igazán tenni kellene valamit. Legkülömb volt még Szilágyi Aladár Kancsukoff tábornoka s némi vigasztalásul Sugár Aranka Lydiája szolgált a közönségnek. Neki még taps is jutott. Rományi Margit — új tag — sok igyekezetet és némi tehetséget árult el aránylag igen rövid (Bessika) szerepében.

Janovics özafol. A Szegedi Napló írja: A nagyváradi „Szabadság” állítólag autentikus forrásból vett információ alapján azt ujságolja, hogy a kolozsvári direktorságot Janovics Jenő dr. nyeri el, lévén neki mértékadó helyen sok jó embere. Helyébe sze-

gedi igazgató Makó lenne. Ezt a kombinációt a Szabadság azzal a föltevessel végzi, mintha Janovics és Makó valami egyezség-félét kötöttek volna. Ezzel szemben a színházi iroda annak a kijelentésére kéri fel a lapunkat, hogy Janovics Jenő dr. a szegedi színház ügyében *semmiféle egyezséget nem kötött* Makó Lajos igazgatóval.

A kis császár. Vasárnap este lesz a premierje Stoll Károly 3 felvonásos operettjének, a „Kis császár”-nak. Az operett jobb szerepeit Sugár Aranka, Rózsa Lilly, Krémerné Lili, Rományi Mária, Havasi Szidi, Faragó Ödön, Mezei Andor, Szilágyi Aladár és Iványi játszik.

Egy magyar darab. Egy eredeti és új magyar darab esemény a magyar színházban; most az igazgatóság megszerezte az előadási jogát Kampis János „Radnóthy” című 3 felvonásos színművének. A színmű a jövő hó elején fog színpadra kerülni.

Irodalom és művészet.

A Szegedi Napló könyvéről.

[25 év sikerei.]

Az esemény voltaképpen pohos cicero-betűket érdemelne; mert a Szegedi Napló gyönyörű, gazdag tartalmu emlékkönyve, melyet most kaptunk kézhez, huszonöt esztendő becsületes munkásságát, huszonöt esztendő eszmsnyit küzdelem munkatársait mutatja képen és írásban.

Nem önös munka volt az, melyet a Szegedi Napló és erősebb él-erősebb tollakkal fegyverezett írói serege az 1878 dik évtől az 1903-dik évig számitott időszakban végeztet vége máiglan is; mert az ifju Magyarország művelődési történetében nem a legfakóbb lap, a melyre a Szegedi Napló érdemei írvák. A Szegedi Napló huszonöt éven át változatlan hűséggel, kitartással, igazi tehetségeknek a porondra állításával szolgálta és szolgálja a nemzet minden szép eszményét. Nemzeti haladás, nemzeti függetlenség, magyar szellem voltak a jelszavai, melyeket az újságvezérek kirkiróitól le az utolsó, színesen kipegyeztetett újsághirecske ifju tollforgatójáig hiven betartott mindenki, példát mutatván, hogy irodalmi nyelven, zamatos magyarsággal is lehet magyar újságot szerkeszteni.

És bárki veszi is kezébe a Szegedi Napló most megjelent gyönyörű kiállítású, a maga nemében páratlanul érdekes tartalmu emlékkönyvét, a magyarságnak, a magyar eszményeknek hozott nagy szolgálatait kiolvassa ezen lapokról és igazat ad nekem, hogy voltaképpen a tekintélyes Cicero betűket érdemi ezen kiváló magyar újság emlékkönyvének, történetének, működésének a méltatása. Még vissza is térünk az ugy irodalmilag, mint műipari kiállításában érdekes, értékes gyönyörű emlékműre; most csupán jelezni akartuk, hogy megjelent.

A műpártoló egyesület téli műtárlata. A debreczeni műpártoló egyesület már megtette az előkészületeket a téli műtárlatra. Kibocsájtotta a meghívókat, illetve a felhívásokat, a magyar festőművészekhez, hogy vegyenek részt a kiállításon. Nem régen lett a felhívás kibocsájtva s már eddig is közel 40 művész jelentkezett a Magyar Képzőművészeti Társulatnál, mely a beküldött műveket felülbírálja. Az ezidei tárlat december hó 1—15-ig lesz megtartva.

Egyházak és iskolák.

A debreczeni ev. ref. egyház presbiteriuma 16-án, vasárnap délelőtt 10 órakor az egyház tanácstermében gyűlést tart.

Osapó- és homokkerti istentiszteletek. A „D-n” írja: A hittanhallgatók mozgalmat indítottak az iránt, hogy a Csapó és a Homokkerti ev. ref. istentiszteleteken hittanhallgatók fungáljanak. Céljük ezzel, hogy egyrészt könnyítsenek a lelkeszek amugy is nagy munkáján, másrészt pedig módot szereznek a hittanhallgatók, hogy a gyakorlatban is megismerkedjenek a lelkeszi teendővel. Most engedélyt kérnek az igazgatótanácstól az istentiszteletek végzésére. Ugyancsak kérvényt intéznek az ev. ref. lelkeszi karhoz, hogy az említett funkciókat engedjék át a hittanhallgatóknak. A két kérvénynek bizonyára szívesen adnak helyet... csak annyit jegyzünk meg erre, hogy szép, szép az ifjak buzgólkodása, de azt nem tételezhetjük fel a tisztelt lelkeszi kar felől, hogy ilyen nagy és népes gyülekezeteket teljesen kivessenek a gondozásukból. Elég sokáig voltak lelképásztori gondozás nélkül azok az elárvult homokkertiak.

UJDONSÁGOK.

Tisztviselői szabadságolások.

— Helyén való főispáni megjegyzés. —

A tanácsülésen a Szentpály Béni ügyével kapcsolatosan igen helyén való megjegyzést tett az elnöklő Domahidy Elemér főispán a tisztviselők szabadságolására vonatkozólag.

A tisztviselők közt ugyanis igen sokan minden komolyabb indök nélkül élveznek tartósabb szabadságot, pedig nem betegek, nem rokkantak.

A főispán, igen helyesen, az ilyesmit visszaélésnek tartja és a jövőre vonatkozólag felhívta a tanács figyelmét, hogy a legszigorubbán ellenőrizze: komoly szükségök van-e egyes tisztviselőknek szabadságra?

A tanács tagjai helyeselték a főispán nézetét, de vajjon saját magokkal szemben képesek lesznek-e gyakorolni a kellő szigorúságot.

Pör egy villásreggellért.

A polgári kongresszus utóajtéka.

Május 30-án falai között üdvözölte Nagyvárad városa a magyar polgármestereket, kik összejöttek itt, hogy közös értekezleten meghányják-vessék a törvényhatóságok közös bajait és tanácskozzanak, mi módon volnának orvosolhatók a sérelmek, a bajok.

Két napon át ülészttek a városok küldött vezető tisztviselői s természetesen, hogy minden magyar kongresszus kellemetlenségeinek a Nagyváradra sereglett vendégek se voltak híjján. Élvezték a várad pazar vendégszereket, volt lakoma este, délbén, sőt a tanácskozás délelőttjén elegáns buffet állott a vendégek rendelkezésére.

A városházán mindenféle hideg ételt és jó italt szolgált fel a vendégeknek a népszerű Müller Salamon cukrász személy-

zete. Ülés közben pár percet a buffetben töltöttek ol a kongresszusi tagok és jó étvágygyal fogyasztották a kitünö villásreggelit. Magától érthető, hogy ez a kedves figyelem jól esett a város vendégeinek, de az öreg Salamon cukrász nem kapta meg a villásreggeli árúul felszámitott 180 koronát a várostól. És most Müller Salamon bepörölte a várost 180 korona erejéig. Ügyvédje dr. Fodor Gyula be is adta a nagyvárad városi kir. járásbiróságnál Nagyvárad város közönsége ellen a sommás keresetet és a bíróság október hó 29-re tüzte ki a nem mindennapi érdekességü pör tárgyalását.

— **Személyi hír.** Szabó Kálmán katonaugyi tanácsnok pár napi tartózkodásra Budapestre utazott.

— **Szentpály Béni ügye.** A teljes tanácsülésen szerdán délután foglalkozott dr. Szentpály Béni kerületi orvos ügyével, aki a közludomás szerint a nyáron kivándorolt Amerikába, ahol állítólag már le is telepedett. Szentpály idöközben kérvényt adott be, amelyben 3 havi szabadságidőt kért. E kérvényt most tárgyalták a közgyűlést előkészítő tanácsülésen. A tanács ügdyöntött, hogy a kért szabadságidő megtagadását fogja a közgyűlésnek javasolni és felhívja Szentpály Bényt a hivatalos lapban, hogy 8 nap alatt foglalja el állását, mert különben fegyelmi uton fogják elmozdítani.

— **A debreczeni és szegedi felirat Budapesten.** Debreczen a magyar nyelvnek és jelvénynek a külképviselőtanács való érvényesítése tárgyában feliratot intézett a képviselőházhoz, melyet pártolás végett megküldött a törvényhatóságnak is. A főváros jogügyi bizottsága tegnap tárgyalta az átiratot. Az ügyosztály azt a javaslatot tette, hogy az átiratot vegyék tudomásul, mert Szeged átiratának tárgyalásakor már kimondotta, hogy ebben a kérdésben felirási jogával nem akar élni. Leitner Adolf azt bizonyította, hogy a debreczeni felirat nem ázonos a szegedivel, mert az katonai kérdésben foglalt állást s a közgyűlés ama nehéz idökben nem akarta a kérdést bolygatni. A főváros jogügyi bizottsága elhatározta a debreczeni felirat pártolását.

— **Köszönet a részvétért.** Megboldogult jó férjem illetve édes apánk elhunytával a részvét és szeretet annyi jelével találkozunk, hogy képtelenek vagyunk ezeket egyenkint meghálálni, fogadják ugy az eljárt testület és intézetek — valamint mindazok, kik a gyász ezen nehéz napjaiban részvétük melegségével vigasztaltak és nagy fájdalomukat enyhítették: ezuton őszinte hálás köszönetünket. Debreczen, 1903. október 13. Özv. Szedlák Józsefné és gyermekei.

— **„Feleség a férj ellen ezim alatt a szerdai lapunkban közölt hirre vonatkozólag a rendőrségen azon felvilágosítást nyertük, hogy Mogyoróssy Dezsőné, aki férjét feljelentette, visszavonta panaszát, mert idöközben meggyőződött annak teljes alaptalanságáról.** Mogyoróssy, aki máv. állomás felvigyázó, elment ugyan töle valóban levő felesége lakására, fel is szólította a feleségét, hogy térjen vissza hozzá, de nem f nyegette, hanem a gyermekét vette

Gőzmosóda

fehérneműekre

Debreczen, Széchenyi-utca 42.

Telefon 323.

Gyűjtő kocsi,

a karjára. Mogyorósnét a szomszéd asszony tévesztette meg azzal, hogy az ablakonát sugta neki:

— Meneküljön, mert a férje le akarja löni.

Erre megijedt a fiatal asszony, kiugrott az ablakon és szaladt a bűnügyi osztályra panaszt tenni a férje ellen. Ez kedden történt, szerdán azonban a váló menyecske belátta tévedését és visszavonta a férj ellen tett panaszt, amely teljesen nélkülözött is minden alapot.

— Debreczeni diákok Aradon.

A debreczeni ev. ref. főiskola huszonkilenc növendéke töltötte Aradon a vasárnapot. Tanáraik, Török Péter, Csűrös Ferencz dr. és Szabó Márton kalauzolták őket a vértanuk városában, mert aradi időzésüket egyedül a kegyelet sugalta. Ha nem is voltak itt október hatodikán, legalább néhány nappal később rótták le a kegyelet adóját. Felkeresték nemcsak a vértanuk szobrát, hanem a vesztőhelyet is és hosszabb időt töltöttek az ereklyemuzeumban. Sorra nézegették a kiállított tárgyakat, találtak ott több debreczeni emléket is, mit tanáraik mind elmagyaráztak a növendékeknek. A debreczeni diákok Burián János gimnáziumi igazgató és több tanár kalauzolása mellett a liceumot is megtekintették.

— Minden áron halni akar. Néhány héttel ezelőtt gyufaoldatot ivott szerelmi bánatában Bernádi Máli 20 éves cselédleány. A kórházban kigyógyították, de a szerelmében csalódott leány szíve beteg maradt. A szerencsétlen minden áron meg akar halni. Szerdán délután kiment a temetőbe és ott sósavas oldatot ivott. Beszállították a közkórházba. Felépüléséhez nincs remény.

— Rendelet az illetőségről. Sándor János belügyminiszteri államtitkár körrendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, a melyeknek az illetőségi kérdés tárgyalásánál irányadóknak kell szerepelniük. A rendelet intézkedései között kiváló fontossággal bíró rész is van, melyeknek végrehajtása az illetőségi ügyek lebonyolítását egyszerűbbé teszi, mint ez a múltban volt. Így az is, mely elrendeli, hogy az illetőségi kérdések tárgyalása az eljárást kezdeményező törvényhatóság által minden irányban egyszerre indítandó meg. Ha okiratok nem állanak a felek rendelkezésére, azoknak lehetőleg egyszerre való beszerzése iránt hivatalból kell intézkedni. Ha valamely születés vagy haláleset annak idején anyakönyvezetlen maradt, an ak utólagos anyakönyvezése iránt szintén hivatalból kell intézkedni. Figyelmezteti a körrendelet a törvényhatóságokat, hogy az illetőségi ügyekben mindenütt a képviselőtestület határozzon oly illetőségi ügyekben, melyek két vagy több törvényhatóság között válnak viássa, az alispán, illetőleg a város tanácsa nemcsak határozhat, hanem köteles is határozni s hogy az illetőséget megtagadó alispáni, illetőleg tanácsai határozatok után válik szükségessé a belügyminiszter döntése.

— Tőzsdei jegyzések a vásártéren. A kormány igen érdekes újítást tervez az eladó és vásárló közönség érdekében. Elrendelte ugyanis, hogy a tőzsdei árjegyzéseket minden

távirdai állomással közöljék és három naponként a tőzsdei árak minden vásártéren kifüggesztessenek.

— Egy „légszeszgyár“ nyilatkozata. A „Szeged és Vidéke“ című lapban hozták az alábbi nyilttéri nyilatkozatot:

„Nyilatkozat.

Tudomására hozom a nagyérdemű közönségnek, miszerint feleségemnek senki se hitelezzen, mert én azokért felelősséget nem vállalok.

Sándor Nándor
légszeszgyár.

Ez az atyafi lefőzt e még azt a bizonyos miskolci mestert is, a ki tudvalevőleg „cipőkészítőnek és kéjgáz“-nak irta magát.

— Meghaltak: Bessenyei László ev. ref. 10 napos, özv. Kaszás Istvánné Dobozi Zsuzsanna ev. ref. 72 éves napszámosnő.

— Elfogott tolvaj cselédleány. Említést tettünk már róla, hogy Steinacker Aurél honvéd főhadnagy debreczeni lakoskárára folyó hó 5 én nagyobb lopás követetett el. Az ellopott tárgyak: 1 darab batiz női bluz 12 kor. 2 darab biztonsági arany tű, kék, piros és briliáns kövekkel 120 kor. 1 darab legyező alaku cm. átméretű arany brostü 160 kor. 1 darab ruhafeje 2 kor. 1 darab pénztárca 72 fillér. 1 darab szappan 20 fillér. Összesen 294 korona 92 fillér értékben lopással gyanúsított Nagy Erzsébet nevű, baránci 19 éves volt cselédleánynál Bárádon megkerültek. A tolvajleányt Bárádon letartóztatták, a honnan Debreczenbe hozzák.

— A debreczeni csata intézője. Maygraber Ágoston 1848—49-iki vezérkari főtszt Budapesten 78 éves korában meghalt. Az elhunyt egyike volt a szomorú végű debreczeni csata intézőinek; a hatvanas és hetvenes években pedig számos alapításban, így a lóvasut és a jutfonógyár alapításában vett részt, megpendítője volt a Margit-híd létesítésének, amiért is a milliókra menő jutalom fejében az állammal perbe szállott. Igazgatósági tagja volt az 1848—49 es országos honvéd-egyesületnek, amelynek ügyeiben élénken részt vett.

— Rálőtt az édes apjára. Szerdán megjelent lapunkban „Mikor a hajdu pezsgőt iszik“ című ujdonságunkban megírtuk, hogy Balog Miklós hajdunánási 25 éves legény a „szép juhásznéhoz“ címzett debreczeni vendéglőben kedden délben pezsgőzött és a fizettséget a rendőrségen intézte el. Most derült ki csak, mért mulatott olyan nagyot a hajdulegény. Nagy bűnét csittgatta a duhaj legény, aki otthonról kedden reggel 290 koronával szökött meg, előbb azonban összeveszett az édes apjával, akire pisztolyt fogott és karján sulyosan meg is sebesítette a golyója. A rossz lelkiismeret furdosása verte el hazulról és azért szökött Debreczenbe mulatni.

— Hová menjünk színház után? Márkus Jenő Dréher sörarnokába, hol frissen csapolt koronasör egész nap, színház után is. Karcos bor, édes must, színház előtti és utáni kis vacsora ujdonságok. Hetenként ötször zeneestély, Rác Károly és Kiss Béla zenekara által felváltva.

— A bűvész előadás nagy közönség előtt folyt le az este a Hungáriában és a sikerét legjobban bizonyítja, hogy ma este a bűvészmeister a Bika éttermében tart előadást.

x Pénzkölcsönök személyhitelre, jelzálogra gyorsan kieszközöl a 27 pénzintézzettel összekötötésben levő Rác Bóla bankirodája Debreczen, Csapó-u. 12. Telekkönyvi kivonat, kataszteri birtok iv átnézése után azonnal megtudható, minő és mennyi kölcsön eszközölhető ki ingatlanára. Törlesztéses kölcsönök kisebb bérházakra is kaphatók. Bővebb magyarázatra vonatkozó tervezet Csapó-u. 12. sz. a. ingyen kapható.

x Uj aranyozó folyadék, melylyel mindenki, bármit is moshatóan ujjá aranyozhat, vagy ezüstözhet, 1 üveg 40 kr. Mentze Henrik ujdonságok áruházában.

x Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piacutca 44. Dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejáratánál lévő kirakatban látható.

x Svéd torna órák e hó 16-án kezdődnek, s naponként d. u. 4-6-ig tartatnak. Vészségény roszul fejlett gyermekeknek. Dr. Szász Adolf orvosnál Széchenyi u. 1. sz.

x Villanylámpákhoz új töltések érkeztek Mentze áruházába.

Ahol ördögnek nézik a majmot.

— Mi történt az utvini temetőben? —

Juhait legeltette Lázi Juon utvini pásztor az utvini temetőben. Ott üldögtelt egy korhadó fakereszt tövében s csendesesen pipázgatva bámult az őszi éjszakában lánggal lobogó pászortűzbe. Egyszerre csak meglepetve veszi észre, hogy a jobbvállán valami szőrös, vi-gyorgó képű fajzat ül.

Bizonyosan az ördög, vélte Lázi és rémülten ütött az ördög felé, ki erre átült a bal vállára. Ennek már a fele sem tréfa, gondolta a pásztor és iszonyu ijedtséggel szaladt hazafelé. Az ördög utána.

Félig eszméletlenül érta lakásába, ahol az ördög, ki a szobába is behatolt, felült a banyakemence padkájára és az ottlevő babfözelékből falatozni kezdett.

Lázi felesége szintén megijedt az ördögtől és összececsődítette a szomszédokat, hogy itt az ördög, mire a szomszédok vasvillával és dorongokkal felfegyverkezve, hatoltak be a szobába, ahol Lázi kimeredő szemekkel nézte az ördög lakmározását.

Szeicht Ádám utvini gazda az ördög közelebbi megnézése után hatalmasan rája ütött a dorongjával. A Lázi ördöge pedig, egy szegény kis majom, nyöszörögve kilehelte a páráját. A majom egy Saágon tartózkodó vándorkomédiás csapat tulajdona volt, amelyiktől megszökött. Az éj sötétjében messzire világító pászortűz odcasalta a temetőbe s az lön neki veszte, mert ördögnek nézte Lázi, a pász-

Minden bel- és külföldi gyógyszer különlegességek, illatszerek, szappanok, cosmetikai cikkek főraktára Debreczenben és Hajdumegyében.

Dr. Rothschnek V. Emil utóda
Grósz Nagy Ferencz
gyógyszerésznél
„Arany egyszerű“ gyógyszertár,
Kossuth-utca 8. szám. (A színház mellett.)

tor, akinek a babját pedig még kevés-
sel előbb olyan jóízűen, halálsejtelmek
nélkül fogyasztotta el.

Szóval Utvinban ördögnek nézik
a majmot.

TÁVIRATOK.

Az ellenzék Tisza ellen.

Budapest, október 12. A házszabályre-
vizió sorsát megpecsételte az ellenzék, a
melynek minden árnyalata visszautasította
Tiszának a házszabályrevízióra vonatkozó ja-
vaslatát. Ma este a Kossuth-párt is, a nép-
párt is elhatározta értekezleteiken, hogy a
házszabályrevízióra kiküldendő bizottságba
nem küldenek senkit. A 48-as párt ülésének
elején Pap Zoltán bocsánatot kért Thaly
Kálmántól azért a gunyversért, amelyet a
„Független Magyarország”-ban közölt. A
házszabályrevízióról Polónyi Géza nyilatko-
zott. A helyzetet nagyon súlyosnak tartja,
mert még a komoly és konzervatív irányú
„Budapesti Hírlap” is kamarilláról beszél
már. Az országos császári rendeletekkel akar-
ják kormányozni. Beszél az olasz kereske-
delmi szerződésről, amelyet alkotmány-
jogi sérelemnek tart. Nem szabad —
a nemzet két nagy jogát feladni most, mert
az annyit jelent, hogy Magyarország örök
időkre lemond a függetlenségéről. Ha a ház-
szabályrevízióba belemegy a párt, akkor
soha ne számítson többé engedelményekre. Az
ellenzéknek kötelessége megvédeni érintet-
lenül a házszabályokat. (Helyeslés.) Kossuth
Ferenc azt mondja, hogy alkudni nem sza-
bad. Ha békés idők élnénk, talán még párt-
közi egyezmény alapján lehetne enyhébb
megszorításokba belemenni, de most a nem-
zeti ellenállás egyetlen lehetőségének korlá-
tozásába nem lehet belemenni. Indítványozza,
a párt ne küldjön képviselőt a bizottságba.
(Helyeslés.) Rákosi Viktor vitte hírül a párt
határozatát az újságíróknak. Azt mondta:
Harcos lesz Tisza ellen a végletekig! Az el-
lenzéki újságírók dörgő éljenzése volt a fe-
lelet. — A néppárt is a végletekig való
harcra határozta magát.

Új japán csapatok a harctéren.

Sanghaj, október 12. Gensannál két új
japán hadosztály szállt partra, három had-
osztály pedig utban van. A japánok Sahalin
szigetét és Vladivosztokot fogják megtá-
madni.

Nodzu, a liaojangi hős.

London, október 12. A liaojangi nagy
csatának győztes hőse, mint Tokióból jelen-
tik, nem Oyama fővezér, hanem Nodzu
tábornok volt. Oyama már visszaakart von-
nálni, amikor Nodzu kényszerítette, hogy
ujabb általános rohamot intézzen az oroszok
ellen. A támadás sikerült. Igaz, hogy a 20.
gyalogezred önfeláldozásával. Ezen ez-
redből 6 ember maradt életben. De a csa-
tát a japánok megnyerték. Tokiói jelenté-
sek szerint, Oyamát visszahívja a mikádó
és a mandzsuri csapatok fővezérévé Neshi
tábornokot fogja kinevezni.

Japán sebesültek.

London, október 12. A japánoknak fel-
tűnően nagy számmal vannak sebesülteik.
Liaojangban a sebesültek száma a harmincz
ezret meghaladja.

Kuropatkin támadása.

Fusan, október 12. Kuropatkin a jan-
teji bányáknál vasárnap kezdte meg a csa-
tát. A japánok a balszárnyon előrenyomul-
tak, majd Oku az egész vonalon megkezdte
a támadást. Az első napon nagy tűzérsegi
harcot vívtak, a gyalogság azonban nem
bontakozott ki. A harc vasárnap óta egyre
tart. Az eredménye még ismeretlen.

Törvénykezés.

**Ügyvédből törvényszéki al-
jegyző.** Az igazságügyminiszter dr. Jeney
György debreczeni gyakorló ügyvédet a sze-
gedi törvényszékhez aljegyzővé nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter
Paal Andor tiszalóki járásbírói irnokot a
debreczeni kir. táblához helyezte át.

Midőn a farka tilosban legel.

Még 1903 őszén történt, hogy Takács Gábor
és társa a hajduböszörményi határban, tilos
legeltetésen fogták Ungvári István és juhász
társa farkáját. Ezen azután botra is kaptak
és a birkafogó kampóval alaposan elverték
egymást. A szenvedett sérülések miatt Ta-
kács Gábort 37 napig, Ungvári Imrét 20
napig kuruzsolta az orvos. Ma számoltak a
bírák előtt a pusztai verekedésről; de sem-
miképpen sem lehetett kitisztázni, hogy a
négy czimbora közül ki kezdte a verekedést.
Ezért a törvényszék egyenlő mértékkel mért
nekik. Ungvári István, Ungvári Imre, Takács
Gábor és Takács Sándor böszörményi hajdu
uraimkat 2—2 havi fogházra, 10—10 ko-
rona pénzbüntetésre ítélte a törvényszék. A
két Ungvári megnyugodott az ítéletben, a
két Takács felebbezett. Így marad emléke-
zetes a négy magyarok előtt, hogy a farka
tilosban legelt és hogy a „magyar virtust”
ma már mérsékelni kell.

Orgazda pékmester. Sternberg Vil-
mos hajdusámsoni pékmestert, orgazdaság
miatt, 8 napi fogházra ítélte a törvényszék.
Ugyanis Sternberg Vilmos pékmester f. évi
május hó 6-án 11 korona értékű tengerit, 4
korona értékű rizst és szénát vásárolt Szi-
lági Péter szolgálégyentől, bár, mint bebi-
zonyult, tudta, hogy a szolgálégyény Buda-
házy László gazdájától lopta ama holmikat.
Az ítélet jogerős.

Elnapolt ügyek. A törvényszék két
ügyet elnapolt. A mai napon Kerekes Ján-
os bíró elnökölt, Tatay Ferenc és Tóth
Aurél voltak a szavazó bírák. Dr. Udvarhegyi
Dezso alügyész működött közre, mint köz-
vádó.

REGÉNY-CSARNOK.

Egy fegyencz története.

[Fordítás francia eredetiből.] 13.

A vizsgálatok és vallatások megkez-
dődték.

Kérdezték Klaudiustól, hogy ő volt-e
ki az igazgatót megölte.

Azt válaszolta: Igen én öltem meg.

— Miért tette?

— „Csak azért!”

Az orvosi, gondos ápolás folytán 1831
márczius 26-án tökéletesen meggyógyult és
a troyesi törvényszék előtt megjelent.

A terem zsufolásig megtelt.

Midőn a tárgyalást meg kellett kez-
deni, egy különös akadály adta elő magát.
A tanuk közül egy sem akart Kladius ellen
bizonyítani. Az elnök teljhatalmával fenye-
gette őket. Hasztalan volt minden. Ekkor
Kladius parancsolta meg társainak, hogy
mondjanak el mindent. Engedelmeskedtek.
Elbeszéltek, a mit láttak.

A tanuk vallomásai után az általunk
elbeszélte és kifejtett tények a törvényszék
előtt is legomolyodtak.

[Folytatjuk.]

A kiadóhivatal üzenetei.

Ellenzék, Kolozsvár. Lapjunkt sajnálatunkra
nem kapjuk, sziveskedjenek intézkedni, hogy pont-
osan kapjuk. Mi rendszeren küldjük. Megkapják önök?
Szekely-Udvarhely. Az önök lapjuk sem
érkezik, kérjük szives intézkedésüket.

Nagy raktár

**Szőnyeg
Függöny
Butorszövet
Linoleum
Bőrvászon
Ágy- és Asztalterítő
Flanell takaró
Pokrócz
Paplan és Matraczokból
Donogán és Somossy**

Kunz József és Társa utócai cégneél
DEBRECZEN, Kistemplom-bazár.

TÖRLESZTÉSES

PÉNZ!

kölcsön

FÖLDBIRTOKRA

a becsértéknek 70—80%-áig

3¹/₂ és 4 százalékra.

A megkereső levelekhez csatolandó föld-
birtokoknál a **kataszteri birtokiv és
telekkönyvi kivonat.**

Bélyeg- és illetékmentesen váltattatjuk át
az eddigi drágább kamatu takarékpénztári köl-
csönöket, törlesztéses kölcsönre.

Polyosítottunk továbbá

váltókölcsönt

5% kamatra.

Mindenféle kölcsönügyekben teljesen in-
gyen nyújtunk fölvilágosítást.

Pontos cím:

„Földhitel Közv. Vállalat”
BUDAPEST, VIII. Rákóczi utca 2. szám.
Törvényszékieleg bejegyzett cég.

Bortermelők figyelmébe!!

Tisztelettel tudatom, hogy Deák
Ferenc-utcán főnálló gépműhelyem-
ben **új találmányu és szabadalmazott**
vasszerkezetű és felülnyomásu

borsajtókat és szőlőzuzókat

készítek, mely bármelyik külföldi gyárt-
mányt is felülmulja.

A borsajtó **fatányérral** van el-
látva, mustlé a vasrészekkel nem érint-
kezik, a törköly egy darabban kivehető.

Raktáromban minden nagyságban
a legnagyobb választékban, **de olcsó**
árakban kapható.

Szives pártfogást kérek, tisztelettel

Preizler Mór
mülakatos és gépjavító műhelye.

A nagyérdemű közönség

saját érdeke kívánja
 hogy arany-, ékszer-, ezüst- és óra
 szükségletét

Halász Nándor
 aranyműves, órás és ékszerésznél fedezze
DEBRECZEN, Piacz-utca 24. szám.

Ki a
 tartósságért és finomságért kezességet vállal.
 Arany-, ezüst-, ékszer- és óra javításokat
 eszközöl.

**Arany-, ezüst- és ékszer tárgyakban
 óriási választék!**

Tört aranyat és ezüstöt a legmagasabb napi
 áron veszek. — Vidéki megrendelések pon-
 tosan eszközöltetnek.

Az üzlet

teljes felosztása miatt
 hatóságilag engedélyezett
végkiárulás.

Szifft Aladár

Piacz-utca 24.

Női divat, vászon, szövött
 és rövidárúk, stb. gyári
 áron alul

végkiárusítatnak.

1 méter foulard 18 fillér,
 stb.

Uj kézműáru üzlet.

Szives tudomására hozom a n. é. kö-
 zönségnek, hogy **Simonffy-utca 2. sz.**
 (Városi bérház) Váray József fűszerüzlete
 mellett a mai kor színvonalán álló

KÉZMŰÁRU ÜZLETET

nyitottam. Mint szakember e téren igyekez-
 tem új kézműáru üzletemet olyan kitűnő
 árukkal felszerelni, a mely a t. közönség
 igényeit teljes mértékben kielégíteni fogja,
 emellett olyan összeköttetéseket létesítettem,
 hogy áruimat **igen mérsékelt árban**
 szolgálhatom ki. Állandóan nagy raktárt
 tartok **vászon, damaszk, kanavász,**
chifon, trico árúk, ág- és asztal-
terítők stb. árúknak, azonkívül nálam
 van a **"Kristály" vászon** egyedüli raktára.

Kérem a n. é. közönséget méltóztassék
 áruim kitűnősége és áruin olcsósága felől
 meggyőződést szerezni.

Tisztelettel

GOLDSTEIN SAMU

Simonffy-utca 2. (városi bérház.)

Uj kézműáru üzlet.

Fényképészeti cikkek.

Láda kofferek

úti készletek, pénz-, szivar- és
 levéltárczák,

férfi fehérmeműek

(mérték után is készülnek.)

Solingeni kések, ollók, borotvák,
 haj-, köröm- és ruha kefék,
 fésűk, szappanok, tükrök nagy
 választékban, — jutányos áron
 kaphatók

BORSOS KATA

műipar és férfi divat áru
 raktárában

DEBRECZEN, városház épület.

Bőr árúk.

Megérkeztek

az őszi és téli idényre
 a legújabb

**Női divatkelmék,
 Blouse selymek,**

remek kivitelű

mosó flanelek, velezek
SZABO LAJOS FIAI

Debreczen, Rózsa-tér.

"Barát ital"

gyomorlikőr készítményem a legkitűnőbb étvágyat
 hozó **gyomortisztító,** az emésztést elősegíti, igen
 jóízű és gyorsan ható, naponta két pálinkás pohárral
 elegendő.

Régi gyomor baj székrekedés és hideglelés ellen
 csakis ez segít.

Egy üveg ára **40** és **80** krajczár. Kapható a készí-
 tőnél levélbeni megrendelésre postán.

Czim: **Zenke Zoltán, Szeged.**

Kereskedők ismét elárúsításra nagy engedményt kapnak

Kapható Debreczenben: Kontsek Géza, Parti Ferencz,
 Geréby Fülöp utóda, Váray József, Gyarmaty József
 urak fűszer üzletében. — **H.-Böszörményben:** Szabó
 Sándor, **H.-Szoboszlón:** Körner Béla, **H.-Hadházon:**
 Horovitz Móritz fűszer üzleteiben.

Utazó és helyi ügynökök felvétetnek.

PÉNZ

Meller Lajos és Társai

ÉRTESÍTÉS!

Tisztelettel értesitem a nagy-
 érdemű közönséget, pékeket és
 kenyérsütő asszonyokat, hogy a
nagyvárad

Adria gőzmalom

lisztjeinek **kizárólagos** eladását
 megszereztem és örleményeit a
 legolcsóbb napi árban árusítom.
 Mivel ezen liszt igen **szép és**
legjobb minőségű és mert az
 ezideig a Debreczenbe szállított
 különféle malmok lisztjeit ugy
erejére, mint fehérségére min-
 denkor **felülmúlja,** ennél fogva
 mindenkinek bátran ajánlhatom.

Becses pártfogásukat kérve
 tisztelettel

Friedmann Lipót
Hatvan-utca 35.

"Animal"

állatok emésztését elősegítő táppor.

Kitűnő eredménnyel kipróbálva marhákna,
 lovakna, sertéseknél és juhokna.

E kiváló számos nagy foszfor tartalmu
 gyökérből, ásványi és szerves anyagokból
 összeállított táppor előnye.

az **"Animal"** táppor az állatok emésztését
 hathatósan elősegíti
 az **"Animal"** táppor az állatok hizását
 fokozza

az **"Animal"** táppor az állatok munkaki-
 rasát fokozza
 az **"Animal"** táppor a tejképződést elő-
 mozdítja.

az **"Animal"** táppor az állatok csontképzé-
 ződését előmozdítja.

az **"Animal"** táppor a gyapjuképződést
 növeli és a szőr fényesedését elősegíti
 az **"Animal"** táppor a betegségek iránti
 fogékonyságot csökkenti.

Vegyileg kipróbálva a csász. kir. mező-
 gazdasági, vegykerületi állomásnál Bécsben,
 1903. febr. 19. 390 A szám és Dr. Szilágyi
 Gyula műegyetemi magántanár és hites ke-
 reskedelmi törvényszéki vegyésznel 1903.
 január, 7442. szám. — Sok ezer elismerő-
 levél tanuskodik a kitűnő hatásról. — 4000
 kereskedőnél állandó raktár Austriában. Gyár-
 tási engedély Bécsben 20.206/1904. szám.

Használati utasítás minden csomagban
 mellékelve.

Egyedüli elárúsítás **Merkli Ferencz**
 fűszer, csemege- és bor kereskedésében,
 Debreczen, Fűvészkert-u. 14.

Előzetes költség nélkül!

4%-OS

törlesztéses kölcsönöket nyújtunk budapesti
 és külföldi első-
 rangu pénzüzetektől a földbirtok és ingatlan
 3/4 értekeig I. és II. helyre 15—65 évig ter-
 jedő időtartamra.

Személyhitelt! papoknak, katonatiszteknek,
 allami és magánhivatalno-
 koknak, kereskedőknek és iparosoknak kezés
 és kezés nélkül 1—15 évig terjedő időre
gyorsan és diszkrétan. — Bank és
magánadósságok konvertálása

hankbizomány **BUDAPEST, VI. Dávid-utca**
 15. sz. (Törvényszékiileg bejegyzett cég.)

Nem látta még? Koch Testvérek, debreczeni fióküzletét?

Okvetlen fáradjon el oda, mielőtt téli ruha szükségleteit fedezné. — Óriási választékban a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig nagyon jutányosan lehet **férfi-, fiu- és leányka gyermek-ruhát** vásárolni. — **Tulkövetelés kizárva. — Szigoruan szabott árak.**

Mértékrendelések különös gonddal készülnek és a legkényesebb igényeket elégítik ki.

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Borsy-féle pemetefü-cukor, köhögésnél a legjobb cukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható Budei cukrászda, Jóna és Jóna drogueriájában.

Fix fizetéssel és jutalékkal egy új nagyszabású mű terjesztésére jó megjelenésű utazókat keresünk. Kazinczy Könyvkereskedő Rt. Debreczen, József király herceg-utca 8.

Zongorák rövidke, keveset használtak kaphatók Schmidt S. József főherceg ö cs. és k. fensége udvari szállitójánál.

Egy jól jövedelmező ház fűszer üzlettel és borméréssel jutányosan eladó Nyil-utca 80. szám. Értekezni lehet Horváth János faraktárában.

Részletfizetésre kapható mindennemű kézmű áru, férfi- és női confection, u. m. vászon, kanavász, chifon, damaszok áru, ág- és asztalterítő, női ruha szövetek, posztó, czibelin, barchetek és flanellek, trico árúk és téli kendők olyan olcsó árban és oly nagy választékban mint sehol e városban. Kényelmes heti vagy havi részletekben fizethető. Legszolidabb kiszolgálás **Goldstein Samunál**, Simonffy-utca 2. (városi bérház.)

Az alkalmi Áruházban férfi-, női- és gyermek triko árúk, férfi ingek, nyakkendők stb. stb. mélyen leszállított árban árusítatnak. Alkalmi Áruház Bika szállodával szemben.

Két középiskolát végzett fiu nyomdász tanulókat felvétetik a kiadóhivatalban.

Ugyes eladók. Kizárólag a cipő szakmából mielőbbi belépésre kerestetik. Czim a kiadóhivatalban.

Megvételre kerestetik 6—8 nyilas tanyaföld az újvárosi részen. Értekezhetni Pongó Lajosnál Rákóczi-utca 19. sz.

Jó írásu egyén irodai munkákra jutányos áron vállalkozik. Czime a kiadóban.

Hagymát, burgonyát veszek bármely mennyiségben. Czimem a kiadóhivatalban.

Vidéki fogyasztási szövetkezet részére keres tetik üzletvezető, aki a fűszer-, vas- és norinbergi áru szakmában jártas és a könyvvezetéshez ért. 1000 korona óvadékkal. Czime megtudható a kiadóhivatalban.

4 kerekű kis szekérke és bor Darabos-utca 15. szám alatt, fél áron eladó.

Öndódi kilencz hold föld eladó. Értekezhetni Szabó Imre ref. lelkészszel Tiszaszőlősen.

Azonnalra esetleg november 1-ére egy fiatalabb kereskedő segéd, ki a rőfös-, divat- és rövidáru szakmában teljesen gyakorolt felvétetik. Czim a kiadóban.

Olcsó kocsit eladás, Landauer és Breckpakket 1—2 lóra. Czimét megmondja a kiadóhivatal.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy az

Előnyomdám

a legújabb divat szerinti mintákkal szereltem fel, ahol a legújabb minták, monogramok, czakkok, ingbetétek nagy választékban lesznek előrajzolva.

Kezdet és kész kézi munkák

külön osztályában a legdivatosabb hímzések, filetnec munkák, festések, goblinek vannak kiállitva a legolcsóbb szabott árak mellett.

BENYÁTS EMIL

női kézimunka, rövidáru üzletében
DEBRECZEN, (Tisza palota.)

PÉNZ! kölcsön

a legrövidebb pár nap alatt a legkulánabb föltételek mellett.

TISZTVISELŐKNEK

mint állami, megyei, városi és vasúti hivatalnokoknak, tanároknak, katonai tiszteknek és bármely alkalmazásban volt nyugdíjasnak 10, 12, 15 és 20 éves törlesztésre 7 százalékos kamatra a legmagasabb összegű kölcsönt csupán kötelezvényre (váltó nem kell.)

KIMUTATÁS

ki mennyi kölcsönt kaphat:

1800 kor.	2000 "	2200 "	2400 "	2600 "	2800 "	3000 "	4000 "	5000 "	6000 "	1500 kor.	3000 "	4000 "	6000 "	6500 "	6800 "	7000 "	10000 "	12000 "	14000 "
-----------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	-----------	--------	--------	--------	--------	--------	--------	---------	---------	---------

Levélbeli megkeresésnél megirandó: **állás, fizetés, kitöltött szolgálati idő és kor.** Ilyen kölcsönöket 15—20 nap alatt folyosítatunk.

Pontos czim:

„Földhitel Közv. vállalat“
BUDAPEST, VIII. Rákóczi-utca 2. szám.
Törvényszékiileg bejegyzett cég.
Válaszbélyeg! Válaszbélyeg!

Barnum & Bailey

hetes szépség csoportja is Töröktől Kun-féle **Matild** szépitő szereket használ, mert a **Matild arczkenőcs** crém a legjobb az összes hirdetett szépitők között, leveszik ezek a legvastagabb szeplőt, májfoltot vagy bármilyen más bőrcsunyaságot az arczról, a szerárát minden csürés csavarás nélkül visszahozza a czim: **KUN** gyógyszerész párisi laboratorie cosmétique „Matilde“ magyar részégi műlaboratoriuma. (Alapított 1895. Budapest.) Debreczeni raktár: **Tóth Béla** gyógyszerészében.

= Cziczákat =

nyak Boá és Muffokat kaptam a legolcsóbbtól a legfinomabbig és azokat igazán nagyon olcsón árulom. Minden 5 frtos vásárlásnál egy életnagyságú lenykep nagyobbítást adok 1 forint 50 krajczárért.

Mostan érkeztek

gyönyörű szép női koczás és sima ruhaszövetek, barchettek, flanellok (Wellesz) olyan mintákban a milyen eddig egyetlen egy üzletben sem volt.

Maradék Áruház

Piacz-utca 19.

„Bika“ szálloda mellett.

Minden olcsó és semmi sem drága.